

Sygn. akt I 1 C 393/19 upr.

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 sierpnia 2019 r.

Sąd Rejonowy Gdańsk-Północ w Gdańsku Wydział I Cywilny

Sekcja ds. rozpoznawanych w postępowaniu uproszczonym w składzie:

Przewodniczący: asesor sądowy Piotr Szutenberg

Protokolant: Michał Kukuła

po rozpoznaniu w dniu 5 sierpnia 2019 roku w Gdańsku

na rozprawie

sprawy z powództwa J. K.

przeciwko M. B.

o zapłatę

1. oddała powództwo;
2. zasądza od powoda J. K. na rzecz pozwanego M. B. kwotę 90 zł (dziewięćdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego;
3. nakazuje pobrać od powoda J. K. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego Gdańsk – Północ w Gdańsku kwotę 549,96 zł (pięćset czterdzieści dziewięć złotych dziewięćdziesiąt sześć groszy) tytułem kosztów sądowych tymczasowo poniesionych przez Skarb Państwa.

Sygn. akt I 1 C 393/19 upr.

UZASADNIENIE

Pozwem z 13 grudnia 2017 r. wniesionym do Sądu Rejonowego dla Warszawy – Mokotowa w W. powód J. K., reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika, wniósł o zasądzenie od pozwanego M. B. kwoty 491 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 13 grudnia 2017 r. do dnia zapłaty.

W uzasadnieniu pozwu powód wskazał, że pozwany zwrócił się do niego, jako do notariusza, o dokonanie czynności notarialnej w postaci sporządzenia aktu notarialnego – umowy ustanowienia odrębnej własności lokalu mieszkalnego nr (...), położonego przy ul. płk M. N. (...) nr 2D w W.. Pozwany pozostawił w kancelarii stosowne dokumenty. Notariusz przygotował projekt aktu notarialnego, który został wydany pozwanemu w dniu 14 grudnia 2015 r. Ostatecznie nie doszło do zawarcia aktu notarialnego. Pozwany przestał kontaktować się z kancelarią powoda. W rozmowie telefonicznej oświadczył on, że przedmiotowa umowa zostanie podpisana w innej kancelarii notarialnej. Ponadto stwierdził, że nie zamierza ponosić kosztów przygotowania projektu aktu notarialnego. Zgodnie z § 7 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 czerwca 2004 r. w sprawie maksymalnych stawek taksy notarialnej notariuszowi przysługuje wynagrodzenie za sporządzenie projektu aktu notarialnego. Wskazany przepis określa wysokość wynagrodzenia notarialnego na 1/4 maksymalnej stawki wynikającej z § 3 Rozporządzenia. Wobec faktu zlecenia przez pozwanego dokonania czynności notarialnej oraz brzmienia powyższych przepisów powództwo jest uzasadnione.

(pozew, k. 2-5)

Sąd Rejonowy dla Warszawy – Mokotowa w W. wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym zgodnie z żądaniem pozwu. W sprzeciwie od nakazu zapłaty pozwany M. B. podniósł zarzut braku właściwości miejscowej Sądu oraz wniósł o oddalenie powództwa. Pozwany zaprzeczył, by zwracał się do powoda o dokonanie czynności notarialnej podkreślając, że nie miał z powodem żadnego kontaktu przed 14 grudnia 2015 r. Według najlepszej wiedzy pozwanego to (...) Spółdzielnia Mieszkaniowa będąca wcześniej właścicielem lokalu zleciła powodowi przygotowanie projektu aktu notarialnego, przekazując mu wszystkie dane i niezbędne dokumenty. Pozwany nie wskazywał powoda jako notariusza, który miał sporządzić akt notarialny, ani nie uzgadniał z nim żadnych warunków umowy o sporządzenie tego aktu notarialnego, w tym wysokości wynagrodzenia. Powód w żaden sposób nie udowodnił, że pozwany zlecił sporządzenie aktu notarialnego. Pozwany otrzymał od spółdzielni informację, że akt notarialny będzie sporządzony w kancelarii notarialnej powoda. Wówczas dopiero udał się do powoda w celu ustalenia ewentualnych warunków zlecenia powodowi sporządzenia tego aktu. Strony nie doszły do porozumienia, ponieważ pozwany nie zaakceptował podanej wówczas przez powoda stawki wynagrodzenia. Powód na własne ryzyko przygotował wcześniej projekt aktu notarialnego na zlecenie spółdzielni i bez uzgodnienia tego z pozwanym. Wobec powyższego brak jest podstaw prawnych do wystąpienia z roszczeniem o zapłatę.

(sprzeciw od nakazu zapłaty, k. 22-25)

Postanowieniem z 19 kwietnia 2018 r. Sąd Rejonowy dla Warszawy – Mokotowa w W. stwierdził swą niewłaściwość miejscową i sprawę przekazał do rozpoznania tutejszego Sądowi.

(postanowienie, k. 31-31v.)

W odpowiedzi na sprzeciw powód podniósł, że strony ustaliły, iż koszty aktu notarialnego będzie ponosił pozwany. Stosowny zapis znalazł się w § 7 umowy. W przypadku ustanawiania odrębnej własności lokalu powszechnie obowiązującą zasadą jest pokrywanie kosztów aktu notarialnego przez nabywcę. Ponadto pozwany własnoręcznie pokwitował odbiór projektu aktu notarialnego. Tym samym nie ma podstaw do kwestionowania zasadności powództwa.

(odpowiedź na sprzeciw, k. 52)

W piśmie procesowym z 2 maja 2019 r. pozwany podtrzymał dotychczasowe stanowisko.

(pismo procesowe, k. 55-56)

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

(...) Spółdzielnia Mieszkaniowa z siedzibą w W. zleciła notariuszowi J. K. sporządzenie aktów notarialnych w postaci umów wyodrębnienia odrębnych lokali wchodzących w zasób spółdzielni, w tym lokalu przy ul. płk M. N. 2D m. 75. W tym celu spółdzielnia przesłała niezbędne dokumenty do notariusza, który kontaktował się telefonicznie z drugą stroną umowy celem umówienia dogodnego terminu podpisania aktu notarialnego. Podpisywanie aktów notarialnych dla nieruchomości przy ul. (...) rozpoczęło się w dniu

3 grudnia 2015 r. Spółdzielnia Mieszkaniowa współpracowała z trzema notariuszami przed którymi zawierane były umowy. Osoby którym przysługiwało roszczenie o ustanowienie odrębnej własności lokali miały prawo wyboru innego notariusza.

(**dowody:** - zeznania świadka J. Z., k. 64-64v.; - wiadomość e-mail od notariusza J. K. z dnia 2 grudnia 2015 r., k. 82

Notariusz J. K. sporządził projekt aktu notarialnego w postaci umowy ustanowienia odrębnej własności mieszkalnego i przeniesienia jego własności wraz z umową o podział do korzystania z nieruchomości wspólnej i pełnomocnictwa. Projekt został odebrany w siedzibie notariusza w dniu 14 grudnia 2015 r. przez pozwanego M. B..

(**dowód:** projekt aktu notarialnego, k. 8-15)

Umowa ustanowienia odrębnej własności lokalu przy ul. płk M. N. 2D m. 75 została ostatecznie zawarta przed notariuszem W. W. w dniu 10 sierpnia 2016 r.

(okoliczność bezsporna, nadto ; - korespondencja email, k. 84)

Przesyłką nadaną w dniu 30 listopada 2017 r. J. K., działając poprzez swojego pełnomocnika P. P., wezwał M. B. do zapłaty kwoty 491 zł wraz z odsetkami tytułem taksy notarialnej za sporządzenie projektu aktu notarialnego.

(**dowód** : wezwanie do zapłaty wraz z potwierdzeniem nadania, k. 17-18)

Sąd zważył, co następuje:

Podstawę ustaleń faktycznych w sprawie stanowiły nie budzące wątpliwości co do swojej wiarygodności i nie kwestionowane przez strony dokumenty w postaci projektu aktu notarialnego, wezwania do zapłaty z potwierdzeniem nadania oraz korespondencji email prowadzonej pomiędzy stronami postępowania, a spółdzielnią. Nadto Sąd dokonał ustaleń faktycznych w oparciu o zeznania świadka J. Z., który pełnił funkcję pełnomocnika spółdzielni przy zawieraniu umów wyodrębnienia lokalu mieszkalnego. Zeznania świadka korespondowały z dokumentacją nadesłaną przez spółdzielnię w trybie art. 248 § 1 k.p.c., zatem uznać należało je za w pełni wiarygodne.

Sąd oddalił wniosek pozwanego o przesłuchanie stron postępowania. Wskazać należy, że zgodnie z art. 299 k.p.c. Sąd może dopuścić dowód z przesłuchania stron wówczas, jeżeli po wyczerpaniu środków dowodowych lub w ich braku pozostały niewyjaśnione fakty istotne dla rozstrzygnięcia sprawy. W orzecznictwie podnosi się, iż kwestia konieczności przeprowadzenia dowodu z przesłuchania strony leży w zakresie swobodnej decyzji sądu, opartej na analizie materiału dowodowego w zakresie jego spójności i zupełności. Dowód z przesłuchania stron jest dowodem posiłkowym, dopuszczalnym tylko wtedy, gdy nie można istotnych dla sprawy okoliczności wyjaśnić innymi dowodami, a w szczególności dowodami z dokumentów i zeznaniami świadków (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z 10 marca 2016 r., V ACa 762/15, LEX nr 2108574). Zdaniem Sądu treść dokumentów przesłanych przez (...) Spółdzielnię Mieszkaniową z siedzibą w W. zobowiązaną w trybie art. 248 § 1 k.p.c. oraz treść zeznań świadka J. Z. w pełni wyjaśniły sporne okoliczności sprawy i przesłuchanie stron nie było konieczne.

Wskazać należy też, że brak było podstaw do odroczenia terminów rozpraw zgodnie z wnioskami pełnomocnika powoda z dnia 3 czerwca 2019 r. oraz 30 lipca 2019 r. oraz wnioskiem pozwanego z dnia 2 maja 2019 r. Drugi z wniosków pełnomocnika powoda wpłynął przy tym do akt sprawy już po wydaniu wyroku, niemniej jednak i tak wniosek ten pozostawał bezzasadny. Wskazać bowiem należy, że zgodnie z art. 214 § 1 k.p.c. rozprawa ulega odroczeniu, jeżeli sąd stwierdzi nieprawidłowość w doręczeniu wezwania albo jeżeli nieobecność strony jest wywołana nadzwyczajnym wydarzeniem lub inną znaną sądowi przeszkodą, której nie można przewyciężyć. Z kolei w myśl art. 214¹ § 1 k.p.c. usprawiedliwienie niestawiennictwa z powodu choroby stron, ich przedstawicieli ustawowych, pełnomocników, świadków i innych uczestników postępowania, wymaga przedstawienia zaświadczenia potwierdzającego niemożność stawienia się na wezwanie lub zawiadomienie sądu, wystawionego przez lekarza sądowego. Zwrócić należy uwagę, że powód w niniejszym postępowaniu był reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika, a zatem jego osobisty udział w rozprawie nie był niezbędny, tym bardziej, że Sąd ostatecznie oddalił wniosek o przesłuchanie stron postępowania. Pełnomocnik powoda z kolei nie wskazywał na jakiegokolwiek przeszkody, które uniemożliwiałyby mu osobiste stawiennictwo na rozprawie. Niezależnie od tego wnioski powoda o odroczenie terminu rozprawy nie spełniały wymogów z art. 214¹ § 1 k.p.c., tj. nie zawierały dołączonego zaświadczenia wystawionego przez lekarza sądowego. Do pierwszego z wniosków nie zostały dołączone żadnego dokumenty, z kolei do drugiego z nich dołączono kartę informacyjną leczenia szpitalnego oraz zaświadczenie lekarskie od dr n. med. M. P., która nie widnieje na liście lekarzy sądowych Sądu Okręgowego w Warszawie (por.: (...).so.gov.pl(...)).

Powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie.

Zgodnie z treścią art. 6 k.c., ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne. Przepis ten określa reguły dowodzenia, tj. przedmiot dowodu oraz osobę, na której spoczywa ciężar udowodnienia faktów mających istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy. Zaznaczyć trzeba, że przy rozpoznawaniu sprawy na podstawie przepisów kodeksu postępowania cywilnego nie jest rzeczą sądu zarządzenie dochodzeń w celu uzupełnienia lub wyjaśnienia twierdzeń stron i wykrycia środków dowodowych pozwalających na ich udowodnienie, ani też sąd nie jest zobowiązany do przeprowadzenia z urzędu dowodów zmierzających do wyjaśnienia okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy (art. 232 k.p.c.). Tym samym to wyłącznie na stronach spoczywa obowiązek przedstawienia dowodów (art. 3 k.p.c.), a ciężar udowodnienia faktów mających dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie (art. 227 k.p.c.) spoczywa na stronie, która z faktów tych wywodzi skutki prawne. Jest to wyrazem zasady, iż to strony powinny być zainteresowane wynikiem postępowania oraz że to one dysponują przedmiotem postępowania m. in. przez powoływanie i przedstawianie Sądowi wybranych przez siebie dowodów. Dalej wskazać należy, że zaprzeczenie dokonane przez stronę procesu powoduje, że istotne dla rozstrzygnięcia sprawy okoliczności stają się sporne i muszą być udowodnione. W razie ich nieudowodnienia Sąd oceni je na niekorzyść strony, na której spoczywał ciężar dowodu, chyba że miał możliwość przekonać się o prawdziwości tych twierdzeń na innej podstawie (orzeczenie Sądu Najwyższego z 28 kwietnia 1975 r., sygn. akt III CRN 26/75).

W niniejszej sprawie powód swoje roszczenie opierał na umowie, którą miał zawrzeć z pozwanym, a której przedmiotem miało być sporządzenie projektu aktu notarialnego za opłatą w wysokości 491 zł. Zgodnie z art. 5 § 1 ustawy z dnia 14 lutego 1991 r. Prawo o notariacie notariuszowi za dokonanie czynności notarialnych przysługuje wynagrodzenie określone na podstawie umowy ze stronami czynności, nie wyższe niż maksymalne stawki taksy notarialnej właściwe dla danej czynności. Stawki te określa Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 czerwca 2004 r. w sprawie maksymalnych stawek taksy notarialnej. W ustawie zdecydowano więc, że między notariuszem a stronami dochodzi do nawiązania zobowiązaniowego stosunku prawnego, a ściśle - do zawarcia umowy. Zważywszy na przedmiot i cel można określić ją jako umowę o dokonanie czynności notarialnej. Na zobowiązaniowy, oparty na umowie stosunek prawny łączący notariusza i strony, wskazuje się również w orzecznictwie. Przyjmuje się, że jest to umowa nienazwana, o oznaczonym jednak ściśle przedmiocie, którym jest dokonanie czynności notarialnej powierzonej notariuszowi przez strony. W umowie notariusz zobowiązuje się do dokonania czynności notarialnej na rzecz strony, a ponieważ przysługuje mu za to wynagrodzenie, to zobowiązaniem wzajemnym strony (stron) jest jego zapłata w uzgodnionej kwocie, ale nie wyższej niż przewidziana w taksie notarialnej. Te istotne postanowienia czynią z niej umowę wzajemną, w której obie strony zobowiązują się w taki sposób, że świadczenie jednej z nich ma być odpowiednikiem świadczenia drugiej (art. 487 § 2 k.c.) Dopuszczalne jest przy tym, w ramach swobody umów, zawarcie umowy o dokonanie czynności notarialnej bez wynagrodzenia (por. uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 23 września 2009 r., I KZP 7/09, OSNKW 2009, nr 10, poz. 83).

W realiach niniejszej sprawy uznać należało, że powód nie sprostował ciężarowi dowodu i nie wykazał zasadności roszczenia tak co do zasady, jak i co do wysokości. Powód nie udowodnił, by projekt aktu notarialnego został sporządzony na zlecenie pozwanego, jak też nie wykazał jakie miało być umówione wynagrodzenie za sporządzenie projektu. W istocie jedynym dowodem zaoferowanym przez powoda był sam projekt aktu notarialnego z własnoręcznym pokwitowaniem jego odbioru przez pozwanego. Z dokumentu tego nie wynika ani to, kto był zleceniodawcą sporządzenia aktu notarialnego, ani też za jaką kwotę ten akt miał być sporządzony. Niewątpliwie dowodem na wysokość wynagrodzenia notariusza nie może być kwota wpisana w samym projekcie, bowiem jest to dokument sporządzony jednostronnie przez powoda który w żaden sposób nie wskazuje na złożenie oświadczenia woli przez pozwanego. Oczywiście wadliwe jest też odwoływanie się do zwyczaju pokrywania kosztów notarialnych przez osobę na rzecz której następuje wyodrębnienie lokalu mieszkalnego. To, że istnieje tego rodzaju zwyczaj, nie oznacza, że nie mogą wystąpić od niego odstępstwa. Istnienie określonego zwyczaju nie może również zwalniać powoda z jego podstawowego obowiązku procesowego jakim jest udowodnienie dochodzonego roszczenia. Tymczasem przeprowadzone w sprawie postępowanie dowodowe w sposób nie budzący wątpliwości wykazało, że zleceniodawcą sporządzenia aktu notarialnego była (...) Spółdzielnia Mieszkaniowa z siedzibą w W.. Na okoliczność tę wprost wskazał świadek J. Z., który podkreślił, że spółdzielnia stale współpracowała z trzema notariuszami, w tym z powodem. Stanowisko pozwanego znalazło też potwierdzenie w informacji udzielonej przez spółdzielnię w wykonaniu

zobowiązania Sądu oraz w wiadomości email przesłanej przez pracownika powoda do spółdzielni, gdzie ta ostatnia jest informowana o rozpoczęciu podpisywania aktów notarialnych m.in. dla budynku w którym znajdował się lokal którego dotyczyła umowa.

Konkludując, powód nie wykazał ani tego, że łączyła go z pozwanym jakakolwiek umowa cywilnoprawna, której przedmiotem było sporządzenie aktu notarialnego, ani też tego jaka miałyby być treść tej umowy w zakresie wynagrodzenia notariusza. Brak jest bowiem podstaw do automatycznego stosowania maksymalnych stawek taksy notarialnej skoro teoretycznie, jak sygnalizowano, czynność notarialna może zostać dokonana nawet nieodpłatnie. Skutkowało to oddaleniem powództwa jako nieudowodnionego na podstawie art. 6 k.c.

O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 k.p.c. zasądzając od powoda na rzecz pozwanego kwotę 90 zł tytułem wynagrodzenia pełnomocnika, który reprezentował pozwanego na rozprawie w dniu 5 sierpnia 2019 r. Wysokość wynagrodzenia pełnomocnika ustalono na podstawie § 2 pkt 1 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. poz. 1800 z późn. zm.).

Na podstawie art. 113 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych Sąd zasądził od powoda na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego Gdańsk – Północ w Gdańsku kwotę 549,96 zł tytułem kosztów sądowych tymczasowo poniesionych przez Skarb Państwa. Na koszty te składały się koszty podróży przyznane świadkowi J. Z. prawomocnym postanowieniem z dnia 28 czerwca 2019 r.

ZARZĄDZENIE

1. odnotować w rep. C i kontrolce uzasadnień;
2. odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi powoda;
3. akta przedłożyć z wpływem lub za 21 dni z zpo

(...) Piotr Szutenberg